

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. II.

Vsebina: 11. P. n. čč. gospodom duhovnikom. — 12. Spomin na evharistični kongres v Ljubljani dné 13. septembra 1900. — 13. Dodatek k postni postavi za leto 1901. — 14. O barvanju ali beljenju romanskih ali gotskih cerkvâ — 15. Kanonična vizitacija in sv. birma v prvi polovici l. 1901. — 16. Kurz dunajske borze dné 31. decembra 1900. — 17. Konkurzni razpis. — 18. Škofijska kronika.

1901.

11.

P. n. čč. gospodom duhovnikom.

Da dosežemo prepotrebno složno delovanje, nam bo koristil pregled glavnih naših skupnih nalog, kakor smo jih opravljali v preteklem letu in jih hočemo izvrševati v sedanjem letu. V tem pregledu bote pa tudi spoznali razne moje odločne želje v marsikaterih duhovno-pastirskih zadevah, na katere Vas, kot Vaš akoravno nevredni škof, prosim, da se ozirate in katere naj Vas v svetem Vašem delovanju vodijo.

1. Katoliški shod.

Naš katoliški shod je bil sijajen. Veliko število vernikov, pravih slovenskih mož, se ga je udeležilo. Že sama udeležitev je gotovo vsem mnogo koristila. Sedaj je pa potrebno, da resolucije navdušeno sklenjene in sprejete tudi izvršujemo. Ko se dotiska poročilo, kar se kmalu zgodi, pa ga dobite v roke Vi in naši hrabri možje, proučavajte ga in zajemajte iz njega glavna načela pri poučevanju ljudstva, posebno o času volitev.

Resolucije katoliškega shoda so naš katoliški program za strogo cerkveno, pa tudi za družabno življenje in delovanje. More se sem ter tje kaki točki prigovarjati, morejo se posebno gledé izpeljavanja poroditi razne nasprotné misli tudi med najboljšimi katoliškimi možmi: kdor pa nasprotuje shodu in zametava njegove resolucije načeloma, ta ne stoji več na krščanskih tleh. More sicer biti veren in tudi spolnjevati svoje krščanske dolžnosti, toda delovanje njegovo je protikrščansko, akoravno on tega ne bi uvidel.

Tudi za poslance, katerim hočemo mi svoje glaso-ve dati in jih ljudstvu za zastopnike priporočati, je ta katoliški program merodajen. Kdor ga pobija v celoti

ne pa samo v kaki točki, ne še dovolj razbistreni in dognani, naš poslanec biti ne more.

Hvala pa Vam in plača od Boga, ker ste izvrstne naše katoliške može podpirali v pripravah za katoliški shod, da, dotično akcijo na mnogih krajih sami požrtvovalno in umno vodili.

2. Volitve.

V ogromni večini ste svoje duhovske dolžnosti pri volitvah dobro spoznali, pa jih tudi neustrašeno spolnjevali. Prebrali ste ljudstvu in deloma tudi razložili moj dotični pastirski list, v katerem sem hotel našim vernikom pokazati pomen volitev, pa tudi Vam označiti pravec, v katerem delujete. Vi ste me razumeli, pa ste se trudili in znojili posebno zunaj cerkve, kjer ste sami sklicavali shode ali vsaj pomagali našim krščanskim inteligentnim možem, ki so hoteli ljudstvo poučiti in ste hodili od vasi do vasi, od hiše do hiše, da se ljudje ne bi premotili od sladkih prijateljev v ovčji obleki. Mnogo ste trpeli ne le telesno ampak še več dušno, ker so vas neprijatelji krščanskega napredka tako grdili, črnili, opravljali in obrekovali v govorih in po strupenih časopisih.

Britkosti vseh Vas sem tudi jaz nosil. Prosil sem Boga, da Vam podeli junaške potrpežljivosti in radoval sem se, ko sem se spomnil besedi našega Zveličarja, ki nam je rekel, da nas bo svet, dokler bomo Njemu zvesti v njegovem duhu delovali, preganjal, kakor je Njega, in da nas svet ne bi preganjal, ko bi bili od sveta, namreč napojeni z njegovim duhom, ne pa z duhom Jezusovim.

Odkritosrčno povem: včasih se me je lotila misel, da li ne gremo predaleč, da li se preveč od cerkve ne oddaljujemo, da li se nismo vendarle preveč v družabno, posebno volilno gibanje vtopili? Res, ko bi bile okolnosti navadne, nevarnosti za naše krščansko ljudstvo obične, bi se bili mogli bolj omejiti. Ali, ko sem opazil, kaj dela nasprotnik, kako hodi od vasi do vasi, kako skuša lažnjivi in zapeljivi volilni katekizem vtihotapiti v najzadnjo kočo, kako povsod trosi in vsiljuje obrekljive svoje liste, nisem se mogel obraniti prepričanju, da mi duhovni nismo nič preveč storili, ampak da smo bili kar naravnost dolžni v volilni borbi vse mogoče storiti. Ko ne bo zapeljivcev, oseb ali časnikov, po hišah in vaseh, bomo pa tudi mi bolj v cerkvi in doma ostajali.

Sedaj ste se izvežbali; sedaj veste, kateri gospodje in kje ste dobro delali, kateri in kje pa še važnosti volilnega gibanja niste spoznali: iz tega se učite in pripravljajte za prihodnje deželnozborske volitve.

3. Politika.

Res, duhovski stan ni poklican, da se v prvi vrsti s politiko peča. Ako duhovnik točno in vestno opravlja svoje dolžnosti v spovednici, na prižnici, pri oltarju, v šoli, pri bolnikih, v molitvi in se prizadeva lepo živeti, je spolnil svojo dolžnost, pa je tudi mnogo koristil državnemu in družabnemu življenju.

Ta glavna naloga duhovskega stanu pa ne izključuje, da se posamezni duhovniki nekoliko bolj bavijo z literaturo, s pisateljstvom, s časopisjem in s politiko, ako imajo čas, veselje in poklic. Toda morejo nastopiti časi, ko je ves duhovski stan poklican in dolžan v politiko in v družabno življenje globokeje in odločnejše poseči. To takrat, ko se politično in družabno življenje začne sukati okoli vprašanj, katera so v tesni zvezi z verskimi nauki. V tem slučaju je cerkev dolžna govoriti, najpoprej papež, potem škofje in ž njimi složno duhovniki. Morali bodo *a*) podučevati tudi zunaj cerkve po raznih shodih, *b*) sodelovati pri časopisju in raznih knjigah in *c*) pri volitvah za može krščanskega mišljenja in življenja. Ta delavnost bo toliko bolj intenzivna *a*) kolikor manj je gospodov lajkov pripravnih v obrambo verskih načel in *b*) kolikor več je nasprotnikov verskih, kolikor bolj živahno se gibljejo in kolikor dalje svoje mreže razprezajo.

Sedanje politično in družabno gibanje je eminentno versko gibanje. Gre se za to, da se vse družabno življenje, katero se je v XIX. veku postavilo na protikrščanski temelj, postavi zopet nazaj na podlago naukov Kristusovih. To pomeni boj v celi Evropi in pri nas med Slovenci, posebno na Kranjskem.

Nasprotnikov je premnogo: skoraj vsa inteligenca po mestih, večina učiteljev, gostilničarjev in trgovcev,

posebno veliko trgovcev po deželi; imajo zase obilna sredstva: denar in časopisje. Nasprotuje tudi socialna demokracija, katera si je osvojila mnogo delavcev pri rudokopih in pri raznih tovarnah. Vsi ti nasprotniki delajo intenzivno, delajo vseobsežno in bi radi svoj vpliv do zadnje vasice raztegnili.

Prijatelj je pa je med izobraženimi lajki vrlo malo, da bi se v obrambo postavili za katoliški program v vsem njegovem obsegu, za največe svetinje človeške, da bi šli v boj za Gospoda Jezusa in cerkev njegovo.

Zato moramo duhovniki na noge in povsod zavirati Kristusu sovražni vpliv: na shodih, po časnikih in knjigah, po vseh vaseh in hišah. To je naša dolžnost, kliče nas Bog! Ko bomo dobili lajkov voljnih in sposobnih, prav radi bomo njim prepustili delo in vodstvo. Samo spodbujevali jih bomo, podpirali jih bomo in pazili, da ostanejo v pravcu odkazanem po svetem evangeliju, na kar paziti je katoliška cerkev po svojih organih dolžna.

4. Nevarnosti.

Vendar pa moramo vkljub temu zunanjemu delovanju v prvi vrsti zmiraj paziti na to, da ljudstvo pošteno, krščansko živi. Razne volitve v zastope občinske, deželne in državne, gibanje gospodarsko, delavsko in sploh družabno, posebno pa razuzdano in opravljivo časopisje je za prijazno, ljubeznivo, mirno življenje po občinah silno nevarno: strasti se vzbujajo, sovraštvo se neti, strankarstvo se razvija in ni čuda, ako ljudje postajajo nekako nestrpnji, sovražni, bolj surovi in divji.

Da skupno življenje tako rakovo pot gre, pripomorejo vse tiste gostilne, ki imajo slabe časopise naročene, pa se v njih fantje in možje zbirajo in iz dotičnih časnikov strup zajemajo. Posebno nevarne so žganjarske beznice z vsem, kar je v njih. Obilno vino in žganje pa razgreva glave, vnema počutnost in zlovoljo na sveto cerkev in duhovnike, kateri se morajo upirati takemu pogubnemu počenjanju. S tem je nevarnost za krščansko življenje in prepričanje priklopela do vrhunca. Ker kdor je sovražen duhovnemu pastirju, ne bo maral za pridige, ne za sv. zakramente, odtegoval se bo cerkvenemu življenju, pristopen pa bo zmiraj bolj in bolj novicam in naukom proti cerkvi in duhovskemu stanu.

Ravnokar berem list poznanega moža, ki sam pravi, da bere „Narod“ in da je liberallec. Piše ta list svojemu g. župniku in pravi, da zavoljo nekega prepira ne bo hodil več v cerkev, kakor je delal do sedaj, ampak da bo doma v svoji hiši božjo službo opravljal. Sedaj si pomislimo dušno stanje sličnih, mnogoštevilnih mož! Ima krščansko vero, ali ker so mu pojmi po liberalnem časopisju vsi zmedeni, misleč, da ga je oznanjevalec svete vere razžalil, začne svoje dolžnosti

opuščati in grešiti. Kak razdor, kaka muka mora biti v njegovem srcu!

Zraven pride še ena nevarnost. Duhovni pastir je za vse vernike, vse mora ljubiti, za vse skrbeti, da se nobena duša zavoljo njega ne izgubi. Kako težaven je njegov poklic, ako mu je župnija razdvojena v dve nasprotni stranki. Molčati ne more, podučevati mora javno in zasebno, na nevarnosti mora opozarjati, protikrščansko gibanje mora pobijati, pravo krščansko pa podpirati, pri volitvah mora delati za može, ki se držé krščanskega programa, proti možem, ki krščanskemu programu nasprotujejo. Kako lahko svoje vernike razžali, posebno ako v ognju kaj preveč, kaj preostro pove, kar dotičnike peče. Živimo v času, o katerem pravi sv. apostol Pavel: „Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacerabunt sibi magistros prurientes auribus, et a veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur. (II. Tim. 4, 3.) Ljudje ne marajo več zdravega poduka, ne prenesejo več dobrega in potrebnega opomina, pa si gredó razburjeno srce mirit s cerkvi nasprotnimi in duhovnike grdečimi časniki.

Kako naj vse te nevarnosti za izročene nam duše vsaj zmanjšamo in sicer pri ljudstvu in pri nas samih? Nastopne točke naj Vam bodo v poduk.

5. Tabernakelj.

Tabernakelj je središče vsega našega verskega in npravnega življenja. V njem prebiva osebno sam naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus; tu je njegovo presveto Srce, katero bije za vse ljudi in je tudi pripravljeno vsakemu posebej tiste milosti podeliti, katerih potrebuje. Ali previdnost božja je tako odredila, da se milosti navadno delé le onim, kateri prosijo.

K tabernakeljnu vodite svoje vernike, da bodo tam molili in prosili, vodite jih posebno ob nedeljah. Kdor Gospoda Jezusa časti, dobiva iz Njegovega presvetega Srca obilnih milosti, pomoči in razsvetljenja in ljubil bo Boga, bal se bo greha, premagoval bo razne strasti, skušal bo krščanski živeti. Pred tabernakeljnom se mu bo tudi vzbujevala želja po svetih zakramentih, da se očisti grehov, da dobi pomoči za življenje, kakor je Gospodu Jezusu v zakramentu ljubezni milo in drago.

Zato Vas gg. duhovne pastirje prisrčno prosim, da z besedo in z zgledom vnemate svoje vernike, naj časté presv. Rešnje Telo in božje Srce Jezusovo. Tu ponovim vse odredbe zadnjih dveh let.

Ali je v vseh župnijah vsaj eno nedeljo v mesecu vpeljano javno, glasno, skupno češčenje presvetega Rešnjega Telesa? Ali sodelujejo gg. duhovni pastirji in pazijo, da se moli počasi, razločno in soglasno kakor v koru? Je li mnogo župnij, v katerih se češčenje opravlja vsako nedeljo, morda po stanovih? Kaj ste

posamezni gospodje storili, da mladeniče in može privabite pred tabernakelj? Ni dovolj, priporočati samo na prižnici, ampak tudi privatno treba nagibati in nago-varjati, po že pridobljenih možeh in mladeničih treba druge pridobivati.

In za razširjevanje spoznanja in češčenja Srca Jezusovega? Ali se opravlja tridnevnic pred glavnim praznikom? Ali se pojejo, ali vsaj pobožno berejo litanije presv. Srca z odprošnjo vsake prve nedelje, ali vsakega prvega petka? Ali se kaj govori o tem Božjem Srcu? Morebiti se razlagajo litanije, kakor sem vlani priporočil? „Venec“ nosi razlago. Dobra je tudi nemška razlaga: „Der unerschöpfliche Gnadenborn der Christenheit von Dr. Fr. Frank, Würzburg 1900, Bucher'sche Verlagshandlung.“ In nazadnje, ali se opravlja nedeljsko češčenje in pobožnost do presvetega Srca Jezusovega, kakor sem oznanil vlani v škofijskem listu str. 27. II.?

Kjer ste še zaostali, dvignite se! Kjer je še pomanjkljivo, spopolnite to! Zadnje čase očevidno pobožnost do presv. Srca Jezusovega napreduje, v XX. veku se mora še bolj razviti, da, XX. vek mora biti vek božjega Srca Jezusovega. Trdilo se je, da je bilo prošlo XIX. stoletje Marijino, stoletje velikanskih njenih prikazovanj, stoletje njenega brezmadežnega spočetja. Po Mariji pa se pride k Jezusu in zato smemo upati in trditi, da je bilo Marijino stoletje priprava za sedanje stoletje Srca Jezusovega. Sveti Oče to želé in zato so z odpisom z dne 9. decembra 1900 popoln odpustek podelili vsem onim, ki bodo prvega petka v mesecu pristopili k sv. obhajilu z namenom, da bi XX. stoletje posvetili božjemu Srcu Jezusovemu.

6. Kongregacije.

V zadnjem letu se je mnogo kongregacij bodi za mladeniče, bodi za dekleta vpeljalo; da, so vže tudi župnije, kjer imamo može in žene v kongregaciji. Od mnogih strani čujem, da kaj dobro vplivajo na npravno življenje. V odgovorih za statistiko o alkoholizmu čitam, kako so ravno te kongregacije najboljše sredstvo zoper pijanstvo.

Le ne omagajte, vrli duhovni pastirji, ne bojte se dela in truda! Oh, saj delate za one duše, za katere je Gospod Jezus svojo kri pretil. Pazite na dekleta; ako one ostanejo dobre pod varstvom Device Marije, morali se bodo tudi mladeniči poboljšati. Posebno na te Vas opozarjam. Ako ne gre s starejšimi, prosim, začnite pri mlajših, ko izstopijo iz šole, preden se v slabi tovaršiji pokvarijo. Pomagajo naj Vam dobri stariši in dobre sestre. Nikar mi ne prigovarjajte, da gredó mladeniči kmalu po svetu, posebno v nekaterih župnijah; ondi je nevarnost tem večja, potreba pomoči tem nujnejša, ondi šele hitite, da jih v pravem času stavite pod varstvo dobre nebeške matere Marije.

Ne utrudite se pri pogostem, mnogournem spovedovanju. Saj je naša največja naloga deliti sv. zakramente. Življenje in nrvnost naših vernikov mora biti zakramentalna, mora poganjati, rasti iz sv. zakramentov. Vse naše delovanje naj meri na to, da vernike za svete zakramente pridobimo; s tem pripravimo pot Gospodu Jezusu v srca vernikov, kamor on po zakramentalni milosti prihaja. Pomislite na to prevzvišeno delovanje! Brez pogostega prejemanja sv. zakramentov ni krščanskega življenja.

Predsednike kongregacij sklicujem na praznik Marije karmelske 16. julija v Ljubljano na posvetovanje. Oo. jezuitje so mi pomoč in poduk obljubili. Točnejši program objavim v pravem času. Morda položimo takrat tudi temeljni kamen za nameravane zavode

7. Spovedna zveza.

Ta naj služi, da bodo verniki v postu prav posebno vredno svete zakramente prejeli in sveti misijon nekako ponovili. Ta spovedna zveza se je pričela vlni v ribniški dekaniji in je prekrasen sad obrodila. Prosil sem enega od početnikov, naj mi jo opiše, da jo duhovnikom vseh dekanij priporočim. Piše mi pa dotični duhovnik tako-le:

„Obili sv. misijoni ob koncu stoletja so duhovno prerodili našo škofijo. Vendar pa v kljub velikanskemu vplivu sv. misijona na versko in moralno življenje, se po izgubi polagoma blagodejni njegovi utiski in trdni sklepi se omehčajo, zvođené in naposled izpuhté. Zato je pa živa potreba, da skrbimo, da se lepi sadovi sv. misijona ohranijo. V to svrhu bi se morali sv. misijoni večkrat ponavljati, toda to je iz mnogih in različnih uzrokov v vsaki župniji nemogoče. Treba je torej na drug način skrbeti za ohranitev verskega življenja, katero je vsklilo ob sv. misijonu.

Prav izvrsten pomoček k temu so vsakoletne duhovne vaje za vernike, katere naj bi se v naši škofiji vpeljale. To naj bi se zgodilo tako-le: Združijo naj se trije ali štirje dušni pastirji, kateri naj drug drugemu pomagajo. Zberejo naj se skupaj, napravijo si program, odberó za vsako leto in tudi za vsako župnijo snov, naj jo dobro in razmeram primerno obdelajo in potem v štirih tednih v postu vodijo duhovne vaje po redu v svojih župnijah.

Poskus takih duhovnih vaj se je ob letošnjem postnem času napravil v treh duhovnijah ribniške dekanije in vspeh je bil presenetljiv, ljudstvo silno zadovoljno in želi zopet take duhovne milosti.

Navedimo nekoliko koristi duhovnih vaj.

Duhovne vaje pripravijo vernike na vreden sprejem sv. zakramentov.

Saj je dovolj znano, kako se navadno ljudstvo pripravlja na spoved in sv. obhajilo. Na vse zgodaj

vstanejo in hajd v cerkev, kjer kar planejo k spovednici.

Tukaj spovedenec samo na to misli, kdaj spovednik pride; kolikor se vrata odpró, tolikokrat se ozre; ko spovednik pride, pa vselej, kadar se linica zapre, pogleda in šteje, koliko jih je še pred njim; ko pride pa sam na vrsto, pove nekoliko grehov, potem pa pravi: zdaj pa več ne vem; toda, ako le spovednik nekoliko podreza, dobi še celo zalogo smrtnih grehov; ko opravi spoved pa čaka (se ne pripravlja) na sveto obhajilo. Ko je dočakal in sprejel presv. Rešnje Telo, se mu zdi, da je že silno dolgo v cerkvi in gre kmalu domu. Tako je običajno velikonočno sv. obhajilo brez sadu, če ne celo nevredno.

Pri duhovnih vajah se pa ljudem izpraša vest, opomnijo se svojih dolžnosti, razloži potreba kesanja vzvišenost sv. obhajila itd. Spovednik sam čuti, kako pripravljeni pridejo k spovedi, kako dobro se spovedujejo in namesto poduka se jih lahko opomni na dotični govor, in spoved je dobro opravljena in sveto obhajilo vredno prejetu. Posebno je dobro, če se vzamejo posamezni stanovi posebej za spoved.

Velike važnosti so duhovne vaje še prav posebno za tiste župnije, kjer je en sam dušni pastir. Kolikokrat se zgodi, da pride župnik pri cerkvenih ali gospodarskih napravah s kakim župljanom navskriž, posebno tudi zdaj v času večnih volitev.

Ako je kdo v ožji zvezi z domačim duhovnikom, ako ima velike grehe, kako težko je takemu se spovedati domačemu spovedniku in kako velika nevarnost da se zamolčé grehi. Duhovne vaje temu odpomorejo.

Tudi beseda tujih duhovnikov bolj ostane ljudem v spominu in gre bolj do srca. Domačega so vajeni, in če je še tako izvrsten govornik, ne bo toliko opravil, kakor pol slabiji tuj gospod. Quotidiana...; nemo propheta...

Duhovne vaje prerodé naenkrat vso župnijo, vse družine. Dostikrat se zgodi, da kdo pri spovedi naredi trdne sklepe in dan sv. obhajilo hoče prav zbrano preživeti. Domači ga pa po strani pogledujejo, se mu smejajo, vprašujejo, če je za pokoro dobil, da se tako kisló drži itd. in mnogokrat so precej prvi dan vsi dobri sklepi pokopani. Pri duhovnih vajah pa sprejme v dveh treh dneh cela hiša sv. zakramente in so vsi nekako vneti, samo o božjih rečeh, o pridigah se pogovarjajo in tako še en ali dva tedna vlada po družinah pravi nebeški mir.

V neki gori omenjenih župnij je župnik, ki je imel duhovne vaje prav v začetku posta, opazil, da je bilo letos za majnik silno veliko móž in mladeničev pri spovedi. In to radi tega, ker so vsi naenkrat bili pri spovedi in je bilo do majnika skoro dva meseca in se

niso mogli (kar silno radi storé) izgovarjati: „saj še ni dolgo, kar sem bil.“

Duhovne vaje nam bodo dale tudi pri ljudeh na daleč okoli ugled. Koliko se zdaj duhovniki obrekujejo po listih, in ravno s tem, da gremo delovat v sosednje župnije, nas bo ljudstvo bolj spoznalo, videlo naše požrtvovalno delo za ljudstvo, nas ljubilo in ubogalo.“

Poskusite torej, vrli duhovni pastirji, olajšajte delo sebi in omogočite vernikom, da se posebne o veliki noči duhovno prenové.

8. Asceza.

Da bomo mogli tako neutrudljivo in požrtvovalno delati, moramo pa sami kar vsi goreti za Boga in Gospoda našega Jezusa Kristusa. Naš poklic je kaj nevaren posebno dandanes, ko smo na sto strani raztreseni, ko imamo dan za dnevom preobilnega posla, pa kaj radi slabo opravimo ali pa celo zanemarimo molitev, adoratio, premišljevanje in dobro pripravo za sveto mašo. Ako se tako zapozabimo, smo izgubljeni. V smrtne grehe ne bomo ravno takoj zabredli ali tudi to se more dogoditi, saj satan posebno nas zalezuje, nevarnost in skušnjav je pa kar brezštevilo v nas in okoli nas. No, pa vkljub temu, ako hodimo k spovedi vsak teden, ali vsaj vsakih štirinajst dni — mesec dni čakati ni varno — obvarovali se bomo smrtne greha, toda pravega duhovnega življenja ne bo v nas, slabosti se bo zmiraj več v srcu razvijalo lahko nas bo premagala jeza, samovoljnost, počutnost napuhjenost, prenaglenost, izgubil se bo pravi duhovsk značaj, posvetni bomo postali v mišljenju, govorjenju, obnašanju in vsem svojem življenju. Prav nič se ne bomo odlikovali od navadnih krščanskih mož. Ta posvetnost bo pa tudi kriva, da bomo ne le v občevanju z verniki, posebno z nam nasprotnimi, prehitro strastni zamerljivi, zbadljivi, osorni, jezni, ampak da bomo še celo svoje vzvišene posle le bolj mehanično opravljali, bolj po naravnem temperamentu, brez prave pobožnosti, površno in brez sadu, ker Gospod ne bo z nami.

Ako ljubimo Jezusa, svoje vernike in sebe, prizadevajmo si za pravo duhovno življenje. Naj omenim samo dve stvari. Najpoprej trdno sklenimo, da bomo vsak dan vsaj kaj malega premišljevali. Kadar je malo časa, vstrašimo se dolgih premišljevanj. Vzemite v roko knjigo: Joh. Peter Toussaint, Betrachtungen für Priester, Dülmen, Laumansche Buchhandlung, 2 zvezka. Tu dobite prav kratka in prav lahka premišljevanja za vsak dan v letu po redu duhovnih vaj. Vzemite jih v roke, ne bode Vam žal.

Potem pa se posebno skrbno pripravite za daritev sv. maše. Varujmo se površnosti, same zunanosti: oh, saj imamo samega Jezusa pred seboj na altarcu in v

svojih rokah! Ker to božje opravilo vršimo vsak dan, lahko nam postane vsakdanje, da smo v nevarnosti opravljati ga kot nekak navaden, brezpomemben posel. Kako se moramo tega obvarovati? Včasih berimo kaj o sv. maši; prav priporočam Vam knjigo: „L. Bacuez, das heilige Messopfer und der Priester. Mainz, Kirchheim, 1890. Onda pa se lepo pripravimo za sv. mašo in sicer že o pravem času, ako opazimo, da pozneje ne bo mogoče, ampak bo iz spovednice kar k altarcu treba. Za premišljevanje in ob enem za pripravo prav priporočim knjigo, v kateri so vsakdanja kratka premišljevanja vzeta ravno iz besedila dotičnega mašnega formulara, namreč: Pfarrer R. De'rouille, Betrachtungen über die Messe eines jeden Tages, Strassburg i/E. S tem si bomo ohranili pravo gorečnost in navdušenost za prevzvišeni svoj poklic. Ali bi ne mogli udje Sodalitatis te knjige pri shodih pokazati in priporočati?

Duhovne vaje bomo imeli konec avgusta. Škoda, da jih ne moremo napraviti dvakrat. Morejo pa posamezni duhovni ali pa v skupinah po 2, 3 do 10 oseb duhovne vaje opraviti v residenciji veleč. oo. jezuitov, kjer je toliko sob pripravljenih. Jaz to prav srčno priporočam, posebno starejšim gospodom. Superior O. Hörtnagl Vas bo prav z veseljem sprejel.

9. Sodalitas.

Tega društva sem pa v resnici prav vesel. Preteklega leta je mnogo mnogo napredovalo. Hvala Bogu, da so se v njem začela obravnavati socialna vprašanja po knjigah, katere sem društvom poslal. Prosim, naj se tvarina obravnava sistematično, akoravno bi bil začetek bolj suhoparen. Dekanije Radovljica, Idrija, Vipava so že poprej dobro delovale, letos pa kar izvrstno, v njihovo kolo so vlani vstopile dekanije Ribnica, Litija in Vrhnika; tudi v dekaniji Kranj je bilo življenja v konferenci s središčem v Predosljih in v oni s središčem v Trziču, in v dekaniji Novomeški; vstanovilo se je društvo za dekanijo Postojno, napredovalo je ono za Trnovo s središčem v Šmihelu. Poglejmo tvarine, katere so se obravnavale:

a) V dekaniji **V i p a v s k i** je bilo 5 shodov; obravnavalo se je, na prvem: govor predsednika o pripravi za konferenčne tvarine, o rubrikah sv. maše, o urejevanju cerkvenih arhivov, o spominski knjigi; na drugem: o rubrikah sv. maše, o načrtu za župni arhiv, o češčenju sv. Rešnjega Telesa v posameznih župnijah, o pastirovanju pri bolnikih; na tretjem: o sestavljanju zapisnikov konferenčnih, o rubrikah sv. maše, o blagoslovilih, o socijologiji (g. Kromar); na četrtem: de voce in sacrificio missae, o rubrikah dalje, o blagoslovilih, o socijologiji, in na petem: čitajo se pravila „Sodalitatis“, nadaljevanje o rubrikah in socijologiji.

b) V dekaniji **I d r i j s k i** je bilo 7 shodov; obravnavalo se je: o stanju bratovščine in o dekanijiški

biblioteki, o sv. letu, o cerkvenem premoženju, o konferenci gg. dekanov v Ljubljani, o duhu časa, o namenu rimskega romanja, o socialnem vprašanju, o organizaciji, o mišljenju raznih stanov nasproti katoliški duhovščini.

c) V dekaniji Radovljiški je bilo 8 shodov; obravnavalo se je: sv. Pavel in duhovsko življenje, gratiarum actio po sv. maši, presv. Srce Jezusovo in srce duhovnikovo, strah pred ljudmi, ponižnost duhovnikova, studium sacerdotis, bonum exemplum; o socialnem vprašanju (gg. Mrak in Šinkovec): uvod v socijologijo, dolžnost duhovnikova, da se v tem podučí, delovanje duhovnikovo po sebi eminentno socialno, socialno vprašanje v starem, srednjem in novem veku.

d) V dekaniji Kranjski: 1. s središčem Predoslje 3 shodi; obravnavalo se je: kako ravnati s spovedencem, ki navadno k istemu spovedniku hodi, o zakletvah; kako ravnati s spovedenci, katerih kes je dvomljiv; o važnosti socialnega vprašanja (g. Mikš); kako ravnati s spovedenci poklicanimi k večji popolnosti; o dolžnosti spovednika, da izprašuje o socialnem vprašanju.

2. s središčem Tržič 2 shoda; obravnavalo se je: o umstvenih dokazih, da je od materije različna duša in da je neumrjoča; o shodu gg. dekanov v Ljubljani; o oklicih ženinov in nevest osobito mladoletnih; o koncu sveta; o kletvi; o organizaciji krščanskega ljudstva in o duhovnikovi dolžnosti gledé na to organizacijo.

e) V dekaniji Litijski je bilo 6 shodov; obravnavalo se je: na prvem: čita se del pravil, o tabernakeljnu, o socijologiji (g. Štrukelj); na drugem: pravila, o oskrbi bolnikov, o romanju v Štango; na tretjem: pravila, o češčenju presv. Srca Jezusovega, o okrožnici „Rerum novarum“ (g. Škrjanec); o odreki odveze; na četrtem: pravila, kako bi se mladina ohranila dobra, ko izstopi iz šole; skrb za reveže in bolnike; na petem: pravila, o sreči človekovi in zadnjem namenu, o kmetskem stanu, o cerkveni glasbi; na šestem: pravila, dolžnosti duhovnika do Gospoda Jezusa v presvetem zakramentu, o okrožnici adversus socialistarum sectas, dalje o sreči.

Tu je tudi podružnica „kumljanska“, ki je imela zbog raznih neprilik samo en shod; pečala se je o veronauku v šoli; misli se s šmartinsko zopet združiti.

f) V dekaniji Ribniški so bili 4 shodi; obravnavalo se je: na prvem: o tvarinah odločenih na shod dekanov v Ljubljani; na drugem: kaj naj duhovni pastirji storijo, da se ohrani sad sv. misijona v fari, o socijologiji (gg. Žužek in Pešec), o organizaciji ljudstva; na tretjem: o pokopališčih, o preosnovi konkurenčne postave; na četrtem: o premišljevanju, o socio-

logiji, o postopanju z zakonskimi, ki se samovoljno ločijo. Peti shod se pa radi silno neugodnega vremena ni mogel vršiti.

g) V dekaniji Vrhnjiški je bil v oktobru prvi shod; govorilo se je o uplivu sv. maše na vsakdanje življenje in zakaj naj je duhovnik vnet za češčenje presvetega Rešnjega Telesa. Nazadnje se je sklenilo, da se bodo udje shajali po enkrat na dva meseca.

h) Iz dekanije Novo meške imam „iz zapisnika mesečnega sodalitäts“ samo eno poročilo o obravnavi preosnove konkurenčne postave. Morebiti sem druga poročila kam založil, ako so se mi poslala. Isto velja o dekanijah Kamnik in Žužemberk: vem, da se je gibalo in delalo, a poročil nimam.

i) Dekanija Trnovo-Postojna je imela šest mesečnih shodov; predmeti so bili: 1. pomenek o sklepah II. slov. katol. shoda; 2. razprave o socialnem vprašanju (Švigelj); 3. pravila; 4. postave in opomin ozir oporoke; 5. obredi sv. maše do povzdigovanja; 6. kako naj se ravna z velikonočno svečo; 7. poraba vina pri sv. maši; 8. correctio fraterna.

j) V dekaniji Moravče se je po dolgem trudu gospodu dekanu posrečilo oživiti zaspalo društvo. Imelo je koncem leta dva precej dobro obiskana shoda, kjer so se čitala pravila, obravnavala socialna (gospod Lesar) in ascetična vprašanja.

Posebno lepo je, da se duhovniki sodales radi shajajo in shode svoje vselej v drugi župniji prirejajo. S tem bomo obnovili stare cerkvene naredbe o pastoralnih konferencah za vsak mesec. Poživljala se bo medsebojna ljubezen duhovnikov, omogočevalo njihovo složno postopanje, ohranjeval in branil pravi klerikalni duh, Gospod Jezus pa bo podeljeval vsem potrebnih milosti za vzvišeni poklic. Upam, da so se shodi vršili po obredu za nje ustanovljenem in prijavljenem v škofijskem listu l. 1900., str. 27., točka 4. Daj Bog, da se letos „sodalitas“ še bolj razširi tudi v dekanije, kjer je še ni, utrdi in razcvete pa tam, kjer že obstoji.

10. Pastoralne konference.

Kakor vidim iz zapisnikov, so se pastoralne konference vlani prav lepo in točno vršile. Točnejšo oceno in ponatisek najboljših odgovorov na stavljena vprašanja prinese prihodnji Škofijski list. Le toliko sedaj omenim, da se bo pri dogovarjanju s c. kr. dež. vlado in potem pri deželnem zboru oziralo na razne opazke v konferencah o preosnovi konkurenčne postave: lepa hvala, da ste jo večinoma prav točno preresetavali. Isto velja o razdelitvi tvarine naših katekizmov za razne več ali manj razredne šole. Pripisan elaborat so konference v glavnem odobrile. Ta razdelitev se bo o pravem času objavila v Škofijskem listu.

Tudi o plači organistov se je povsod razpravljalo. Iz vseh razprav se vidi, da tu ne moremo dati vsesplošnega navodila, pač pa naj povsod g. župnik z verniki za poboljšanje priznane preslabe plače organistov poskrbi. Več o tem je pisal g. kaplan Bernik v „Cerkvenem Glasbeniku“. Dekanija litijska je pa nastopne predloge stavila:

1. Da se ohrani, oziroma doseže v fari vzajemnost med duhovnikom in učiteljem, cerkvijo in šolo, naj je, kjerkoli mogoče, nadučitelj ali učitelj organist. — 2. Kjer pa ni učitelj organist, tam naj se združi služba organista z občinskim tajništvom. Prezvzišeno škofijstvo naj bi milostno poskrbelo v orgljarski šoli v Ljubljani, da bi se učenci podučevali tudi v občinskem uradnem poslovanju. — 3. Kjer pa ni v fari županstva in tudi učitelj ni organist, tamkaj naj je organist ob enem cerkvenik, ali obrtnik, rokodelc. — 4. Kjer morejo cerkve, naj z višjim dovoljenjem organistom dohodke zboljšajo. 5. Kjer sicer drugače ni mogoče, naj se zboljšajo dohodki potom konkurence. — 6. Muzikalije naj kupujejo farne cerkve, oziroma podružnice. — 7. Snujejo naj se podporna društva organistov, h katerim naj pristopijo farne cerkve in duhovniki. — 8. Organizacija organistov naj se podpira. — To so pametni predlogi, mogli bi se uvaževati.

Vprašanja za letošnje konference naj bodo:

1. *Kdo je v cerkveno-pravnem smislu »očiten grešnik« in kako je v dušnem pastirstvu ravnati s takimi duhovnijani?*

2. *Katere so glavne ovire uspešnega duhovnega pastirovanja (tam ex parte populi, quam ex parte sacerdotis)? Kako naj jih skuša odstraniti duhovnik?*

3. *Kako je umeti izrek: »duhovnik mora danes med ljudstvo«?*

Elaborati in zapisniki naj se pošljejo vsaj do konca oktobra. Da bom mogel imeti boljši pregled o delovanju sodalitat, o pastoralnih konferencah in o vizitacijah, nameravam pri letošnjem shodu dekanov v Ljubljani razdeliti škofijo na tri ali štiri arhidijakonate, da gg. arhidijakoni vsak za svojo arhidijakonijo o pravem času elaborate in zapisnike s predlogi pregledajo in meni točno o zadevnih stvareh poročajo.

11. Vizitacija dekanij.

Prečastiti gospodje dekanji naj se ravnajo kar je mogoče točno po navodilu od prevzv. gosp. škofa Krizostoma od leta 1882. prijavljenem v Škofijskem listu leta 1882., str. 1—11, katero navodilo popolnoma potrjujem.

Dodam samo dve stvari: 1. naj p. t. gospodje dekanji poprašajo in sporočé, da li je v župnijah vpejlana adoratio communis in da li se pripravlja po pro-

pisu, potem je li v župniji Marijina kongregacija za mladeniče, za dekleta, za druge stanove in kako se vodi, da li se praznuje pobožnost do presv. Srca Jezusovega, kakor je naročeno? — 2. gospode župnike prosim, naj dotične cerkvene knjige, posebno računске zapisnike sami od sebe pripravijo v sobi za p. t. dekana, da mu jih ne bo treba še le zahtevati, kar je včasih kaj težko.

Poročila o dekanjskih vizitacijah pričakujem točno do konca leta.

12. Shod p. t. gg. dekanov.

Potrjeni sklepi vlanskega shoda gg. dekanov (Škofijski list l. 1900., str. 27.) so se izpeljavali in se še izpeljujejo.

Za zidavo katoliških zavodov z gimnazijo pri Št. Vidu se že delajo priprave; letos se bode dozidal temelj in vse uredilo, da se pripravi dovoljnega gradilnega materijala za prihodnje leto. S prispevki gg. duhovnov in vernikov sem dosti zadovoljen, le sem ter tje nekateri gg. nekoliko pešajo.

Za katoliški shod ste vernike vneli in pripravljali, dosegli ste složno z gg. lajiki prekrasnih vspehov.

Vprašanje o kapelanskih inventarjih se je pri dekanjskih konferencah preresetavalo: večinoma se je odbilo. Vendar pa se je na mnogih krajih naglaševalo, naj bi se ustanovil fond v pripomoč gg. kapelanom ob času nezakriviljenih prestav. To je dobra misel, morebiti bi se moglo letos o tem kaj več spregovoriti.

Sklepe konferenc o konkurenčni postavi, o razdelitvi katekizma, o plači organistov sem že omenil zgoraj v točki deseti. O ostalih točkah upam, da so gg. duhovniki že poskrbeli in se po njih ravnali.

Tudi letos sklicujem p. t. gospode dekane na posvetovanje v Ljubljano in sicer 10. aprila v sredo po veliki noči. Na tem shodu se bodo obravnavale nastopne točke:

1. Poročilo o katoliških zavodih z gimnazijo; in sicer: *a)* v katerem stadiju so sedaj; *b)* o denarnih razmerah; *c)* kateri je najboljši način pobirati prispevke.

2. Nauk iz letošnjih državnozbornih volitev za nas duhovnike: kaj smo pogrešili, v čem pomanjkljivi, kaj treba popraviti?

3. O zavarovanju cerkvâ in cerkvenih poslopij.

4. O uspehu postav proti plesom na cerkvenih shodih in za oddajanje cerkvenih sedežev.

5. Kako razširjevati dobro in preprečevati slabo berilo med ljudstvom posebno gledé na prizadevanje nasprotnikov, kolikor mogoče slabega berila med ljudstvo spraviti.

6. Kako bi se napravil fond v pomoč gg. kapelanom pri nezadolženi selitvi?

7. Slobodni predlogi, kateri se pa morajo ordinarijatu prijaviti vsaj do 24. marca.

8. Razdelitev škofije na arhidijakonije.

Opomnim, da na shod naj p. t. gg. dekani vsekakor pridejo; ostalim gg. duhovnom je pa tudi slobodno priti in debatirati, samo prosim, da bi se osem dni poprej izvolili prijaviti.

13. Sv. birma.

Sv. birma in kanonična vizitacija bo letos v nastopnih dekanijah:

1. v litijski zadnje dni aprila in prve dni maja;
2. v vrhniški meseca majnika pred binkošti;
3. v šmarijski v prvi polovici junija;
4. v ribniški zadnje dni junija in prve dni julija;
5. v leskovški konec avgusta;
6. v semiški v drugi polovici septembra.

Posvečevanje cerkvâ je napovedano: 1. v Št. Vidu nad Ljubljano 16. junija, 2. v Velikih Poljanah 23. jun., 3. na Črnučah v septembru in 4. v Šmartnem pri Litiji bolj na jesen.

Ves red pri prihodu, birmovanju, vizitaciji in odhodu ostane, kakor je bil do sedaj v smislu cerkvenih določil za škofo od mojih prednikov odločen in v navadi. Želim, da se ne postavlja preveč mlajev in vencev; ni treba toliko dela in stroškov, le kaj malega naj se napravi.

Kar se tiče časa za posamezna opravila, obnesel se je red, kakor sem ga že vpeljal, namreč: *a)* prihod okoli štirih popoldne, *b)* sprejem in v cerkvi blagoslov cum Sanctissimo, *c)* koj potem izpraševanje vseh šolskih otrok v šoli, *d)* vizitacija cerkve in pokopališča, *e)* zaslišanje duhovnikov, *f)* o 7 $\frac{1}{2}$ ali ob 8 kratka večerjica, *g)* zjutraj od 4 $\frac{1}{2}$ spovedovanje do blizu devetih, *h)* ob devetih slovesen vhod v cerkev, papežev blagoslov cum indulgentiis plenariis za vse, ki so prejeli sv. zakramente, sv. maša, pridiga, sv. birma, molitve za mrtve v cerkvi in na pokopališču, *i)* zaslišanje župljanov, ako kdo želi priti k škofu, *k)* 12 $\frac{1}{2}$ kratko, zmerno in prav navadno kosilo, *l)* po kosilu odhod ob uri, da se more okoli štirih v bližnjo župnijo priti.

Pripomnim še to: 1. V šoli naj sedé otroci lepo po razredih, ne pa razred z razredom pomešan; v vsakem razredu naj se otroci izprašujejo kar po vrsti in po redu iz katekizma tako, da pridejo na vrsto vsi deli, kateri so se do tedaj v šoli razlagali in učili; 2. cerkvene račune in blagajno pregleda povsod g. dekan

in koj po sv. opraviu škofu o tem sporoči; 3. vse druge knjige, posebno spominska knjiga, ako se vodi, in pa točen promemoria naj bo v sobi odločeni za škofa pripravljen.

14. Lurd.

Pozivljam p. t. duhovnike in vernike obojega spola, posebno mladeniče in može v Paray le Monial in Lourdes. Jezuit o. Gatin, apostel presv. Srca Jezusovega, po Primorju in Hrvaškem sklicuje Hrvate in Slovence, da bi šli skupno na te dve Božji poti. Upa namreč, da, ako gremo iz vseh škofij, se bo nabralo toliko število romarjev, da bodo mogli imeti svoj poseben vlak, kar bi bilo želeti. Pot in cene prijavil bo vsem preč. gosp. kanonik dr. Karlin, kateremu sem skrb za našo škofijo izročil. Z romarji pojdejo nadškof p. t. Stadler, škof Mahnič, pomožni škof Voršak in skoraj gotovo tudi jaz, posebno onda, ako se Slovencev vsaj precejšnje število oglasi. Pojdemo pa na pot meseca avgusta tako, da bomo v Lurdu na veliki Šmaren, kadar tje prihaja velika narodna procesija francoska. Hajd na noge v proslavo božjega Srca Jezusovega in prečiste Device Marije! Povabite vse vernike, posebno mož in mladeničev skušajte pridobiti. Ne bo izgubljen ne denar in ne čas vporabljen za na pot; dušen in duhoven dobiček bo vse obilno odvagal. Že samo spričevanje vere pred Slovenci in pred vsem svetom v očeh Božjih mnogo velja. Vse se zdi, da nas čakajo žalostni časi: priporočimo se torej z daljnjim in trudapolnim romanjem božjemu Srcu Jezusovemu in prečisti Devici Mariji, da bomo vdarce šibe Božje manj čutili in da Bog v svoji usmiljenosti prizanese nam in našemu ljudstvu. Vlani smo bili v Rimu, letos pa hajdmo v Paray le Monial in v Lurd.

15. Sklep.

Prosim vse, da to navodilo izvolijo uvaževati in izpeljevati; posebno p. n. gg. dekane prosim, naj bi se na dekanijskih konferencah o raznih točkah razgovarjali. Sv. misijone nadaljujte in skrbite, da se ponové. Poskusite s spovedno zvezo — Ker pa brez blagoslova božjega ni vspeha, zato bodimo ponižni, vse zaupanje stavimo v Boga, presrečno molimo, dobre vspehe njemu pripisujemo ter se mu za nje pred tabernakelnjom zahvaljujmo! Le recimo: o Domine, non est qui pugnet pro nobis, nisi Tu Dominus noster! Sed si Deus pro nobis, quis contra nos!

V Ljubljani na praznik sv. Frančiška Saleškega 29. jan. 1901.

✠ Anton Bonaventura
knezo-škof.

Spomin na evharistični kongres v Ljubljani 13. sept. 1900.

Kako sem bil Bogu hvaležen, ko smo duhovniki vseh slovenskih škofij slovenskemu katoliškemu shodu dodali še evharističen kongres. Bilo nas je dopoldne zbranih 150 duhovnikov. Nekaterim je naročil moj generalni vikar, naj pripravijo primernih govorov. Nekateri so bili jako praktični; bilo bi škoda, ko bi se poizgubili. Po sreči sem dobil rokopis dveh posebno zanimivih, zato naj jih prinese škofijski list vsem duhovnikom v spomin, poduk in posnemanje.

I. Večna molitev in pastirstvo.

(Anton Oblak, kaplan v Srednji vasi v Bohinju.)

Razložiti mi je vpliv večne molitve na pastirstvo.

Namen pastirstva je, Boga povelicati in ljudi izveličati; napraviti iz vernih Gospodovih žive ude Kristusovega mističnega telesa, — kateremu so vsajeni po veri in milosti. Gotovo najvažnejše, pa tudi najtežavnejše opravilo v sedanjem času, ko duhovniku vedno večja mlačnost zapira pot v srca vernikov, ko mu poželjivost in pohotnost kvarita mlade in stare, ko se vsakemu pastirskemu delovanju podtikajo slabi nameni, in se javno blati njegovo čast, če hoče po zapovedih svete cerkve spolnovati svoje dolžnosti. Razmere so žalostne in mi jim z lastno močjo ne moremo biti kos, če nam Bog ne pomaga.

„Sine me nihil potestis facere“, nam doni Jezusov glas iz tabernakeljna. Tam v tabernakeljnu je ogenj, ki more vžgati najbolj mlačna srca in požgati vse strasti, ki nas ločijo od njega; tam je življenje, ki oživlja bolne in umirajoče. Naj tudi vse pojema, naj nas vse zapusti, On je med nami, ki nam očita s sladkim glasom: *Modicae fidei, quare dubitasti?* in vedno mileje doni Njegov klic: *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.* Ta klic velja najprej nam duhovnikom, ki smo *dispensatores mysteriorum Dei*, velja pa ravno tako za vse druge kristjane, ker za vse je v tabernakeljnu. Ljudstvo pa ne bo samo našlo poti do tabernakeljna, pot mu morajo kazati pastirji, ker zato so poklicani v vinograd Gospodov.

Posebno za sedanje čase se mi zdi rešilno Njegovo vabilo: *Pustite male k meni priti, male na veri, male na moči, male na gorečnosti.* Njegova volja je, da pridejo k Njemu, ko jim v hostiji kaže najvišji vzgled vseh čednosti in vzor popolnosti. Čim bolj bodo pri njem, bolj ga bodo spoznali, čim bolj ga bodo spoznali, bolj ga bodo ljubili, čim bolj ga bodo ljubili, tem zvesteje mu bodo služili. Če so pri njem, nanj mislijo, pred njim prosijo . . . pred tabernakeljnom se najlažje in najbolje moli. Če se ta molitev

vrši skupno, na glas, je to javno zadoščenje Jezusu in zahvala za vse dobrote. Ta način molitve imenujemo večno molitev. Ravno tako molitev pričakuje naš Odrešenik v sedanjih nevarnih časih. Dobro vrejena večna molitev rodi in mora roditi najlepše sadove, vpliva na posamezne in splošno versko življenje cele fare, ker se pred Najsvetejšim življenje milosti najlepše razvije.

Večna molitev vpliva na može. Oče gospodar, ki kleči pred tabernakeljnom, bo spoznal svoje dolžnosti do družine, do javnosti, do cerkve in države. Dober častivec sv. rešnjega Telesa se ne bo vdajal preklinjanju in pijančevanju. Milost božja, katero Zveličar tako radodarno deli vsem, ki ga prosijo, se bo izlivala iz tabernakeljna v srca in jih podpirala v spolnovanju težkih dolžnosti.

Fantom in dekletom je večna molitev resen opomin paziti na nedolžnost, ogibati se slabih družčin in se varovati gizdavosti in poželjivosti. Dobra molitev najbolj pospešuje pobožno prejetanje zakramentov. Naenkrat se to seveda ne zgodi, počasi pridejo vendar do zavesti, da se molitev pred sv. rešnjim Telesom in ponočevanje, ples in druge nerodnosti ne strinjajo. Že sama ta zavest odvrne veliko hudega.

In kaj naj rečem o otrocih, za katere najbolj skrbimo, za katere se najbolj bojimo? S temeljito katekezo jih hočemo vtrditi v dobrem. Katekizem je pa sam na sebi tako suhoparen! Otrok gleda, če mogoče, tudi drugam, poslušaj, se nauči in — pozabi. Nič ne pomaga spomin napolniti z nekaterimi definicijami, če srce prazno ostane. Da bo v otroku vera živa ostala, naj bo metoda živa. Vsak nauk naj preveva živa vera, da je On res v tabernakeljnu; vedno naj se kaže Nanj, pojasni, da tako blizo njih biva Sin večnega Očeta, Jezus, ki je hodil po judovski deželi in učil, tam so jaslice in Kalvarija, tam Sodnik in Bog, ki vse vidi, vse čuti. Otrok se raduje nad jaslicami in malim Jezuščkom tam v hlevu, solzi nad britkim trpljenjem, kar se vse v cerkvi ponavlja vsaki dan. Pokazati jim torej treba sedanje jaslice, križ, Boga itd. Potem se bodo otroci drugače obnašali v cerkvi, kakor se navadno godi; zgodilo se ne bo naenkrat, ker otrok ostane otrok, vendar mu ostane to spoštovanje do Najsvetejšega celo življenje. Da bi posebno otrokom vcepili gorečnost in spoštovanje do Jezusa v tabernakeljnu, naj izrazim še dve želji:

1. Naj bi hodili otroci po šoli, kadar ni premraz, v cerkev malo adorirat. Z malimi je težava, dasiravno tudi pri njih obrodi vedno obilo sadu. Molilo naj bi se vselej duhovno obhajilo; morebiti po sledečem zgledu:

a) vera: Jezus, živo verujem, da si v zakramentu sv. Rešnjega Telesa resnično pričujoč, z dušo in telesom, krvjo in mesom, kakor Bog in človek.

b) kes: Jezus, srčno so mi žal vsi moji grehi, ker sem ž njimi Tebe razžalil; trdno sklenem nič več ne grešiti in poboljšati se.

c) hrepenenje po Jezusu: Jezus, želim Te v svoje srce sprejeti in imeti. Ker te pa sedaj ne morem resnično sprejeti, pridi vsaj duhovno v moje srce.

d) združenje: Jezus, s Teboj se sklenem, Jezus Tebi živim, Tebi umrjem, Tvoj sem živ in mrtev. Amen.

Katehet mora posamezne dele prav natančno razložiti. Pri molitvi se pri vsakem delu malo preneha. Pri obisku se naj druge molitve vrstijo: litanije, božje čednosti, vrstica rožnega venca, jutranja ali večerna molitev. Ravno tu se otroci najložje popolno navadijo raznih molitvic. Seveda mora biti vedno strogo nadzorstvo. Moli naj naprej eden šolarjev, le pri poduku za prvo obhajilo je najbolje, če moli duhovnik sam. Neodpustno bi bilo, ko bi duhovnik še pri poduku za prvo obhajilo opuščal vizitacijo z otroki.

2. Naj bi prejeli otroci sv. zakramente na šest tednov ali vsaj na dva meseca. Kako žalostno je, če se otroke po prvem obhajilu popusti lastni mlačnosti, naj pridejo kadar hočejo zopet k spovedi. Primerilo se je že pogosto, da niso bili od pomladnega prvega obhajila do adventa več pri spovedi. Potem je pa tako težko mlade ljudi navaditi na pogosto prejemanje svetih zakramentov.

Šolarji naj bi se torej spuščali k prvemu obhajilu večinoma od 10.—11. leta, da jih ima duhovnik še eno leto v šoli. Že pri poduku je pa treba posebno razlagati važnost pogostega obhajila, da se ne ločimo od Jezusa. Marsikateri pravi, saj ne ubogajo, če jim tudi ukažem. Mesečno in večkratno obhajilo je treba priporočati, na šest tednov ali dva meseca se pa ukaže: Otroci, v soboto je šolska spoved, v nedeljo obhajilo. Šole ne bodo zamudili, stariši se ne morejo upirati, prišli bodo gotovo vsi.

Ves vspeh večne molitve se pa le počasi kaže in marsikateremu se zdi, da vse nič ne pomaga. V dvojnem oziru se pa vendar prav kmalu pokaže moč večne molitve z vso gotovostjo.

a) Rodi versko nevstrašenost, da se fantje in moške ne sramujejo svoje vere. Sam sem slišal od mladega fanta, kako boječe je prišel prvič k uri. Glas se mu je tresel, ko je molil rožni venec. Lansko leto je prišel z drugimi fanti o Božiču po polnočni maši k obhajilni mizi in molil na glas, da se je po cerkvi razlegalo. Odvadijo se one sramežljivosti vero javno spoznati in se potegniti za verske resnice. To je pa v sedanjem času najhujega boja velikega pomena.

b) Večna molitev je duhovniku priprava za druge reči. V zadnjem času se veliko dela. Napravljajo se misijoni, snujejo se Marijine družbe, dela v socialnem oziru v prosep revežev in organizacijo ljudstva. Pa nikar se ne motimo! Vspeh misijona in vsi tedanji sklepi bodo le momentanni in ne bodo prestali ognja skušnjav v življenju, če se ne bo versko življenje vedno na novo vtrjevalo po dobri molitvi pred Najsvetejšim. Marijine družbe bodo ostale neka zunanja parada, brez prave stalnosti in notranjega prerobenja, če udje ne bodo pili vode, izvirajoče v večno življenje. Zdi se mi čisto nemogoče, da bi kaka Marijina družba brez molitve pred Najsvetejšim mogla v sedanjih razmerah doseči svoj namen. S samim političnim in socialnim delovanjem ne bomo ničesar dosegli, vsaj stalnega ne, če ne bomo naredili s trdno, živo vero v Jezusa zanesljive podlage za drugo delovanje. Kjer bo to začeto, bo lahko vse drugo doseči. Jezus naj bo začetek, središče in konec vsemu delu. Virtus de illo exibit et sanabat omnes.

Iz tega sledi, da je naša sveta dolžnost po močeh širiti večno molitev, ker nas je Gospod izvolil: ut plantes et aedifices. Dobiti in vneti moramo verne za to novo in vendar prestaro vrsto molitve. Najtežje vprašanje je seveda, kako? — Pri ženskah ni posebne težave in v vsakem kraju bo dušni pastir lahko dobil več gorečih duš. S samimi nekaterimi pobožnimi ženskami se pa splošne socialne in moralne razmere ne bodo spremenile. Moške moramo na vsak način dobiti. Pa ravno ti so tako trdi in mrzli za vsa prijazna vabila, da je marsikateri že obupal nad vspehom.

Nekateri torej pravijo: vzgojimo si novi rod. Učimo šolarje; ko enkrat dorastejo, bodo pa ti kazali svoje krščanstvo tudi očito. Zdi se mi zelo dvomno, če nas bo ta pot pripeljala do vspeha. Res, mogoče je šolarje pripraviti, da hodijo v cerkev tudi prostovoljno, da radi prejemale zakramente vsaki mesec, da kažejo gorečnost, da se veseli duhovnikovo srce. Ko pa iz šole izostanejo, začne ogenj pojemat, pridejo v slabe družčine, slišijo zabavljanje; se začnejo sramovati gorečnosti in kmalu so ravno taki, kakor vsi drugi. V najbolj neumnih letih od 14.—26. bodo večinoma vse opustili, če niso tudi odraščeni pridobljeni. So izjeme, pa redke.

Sploh je to ravnanje proti naravnemu razvoju. Zgodovina nam priča, da se nikdar ni preobrat izvršil edino po mladini. Apostoli, Frančišek Asiški, Ignacij in drugi reformatorji so pridobili najprej odraščene, in po teh vplivali na mladino. Če je pa nekaj odraščениh pridobljenih, in ti prevzamejo oni videz novega in prvi naval govorjenja nase, je pa lahko mladino pridobiti. Če jo pa pridobi, jo s tem že skoro tudi ohrani.

Moške, tudi odraščene in te najprej, moramo pridobiti. Poznati moramo naravo naših moških, če hočemo

nanje vplivati in jih pridobiti za večno molitev. Kakšni so torej naši moški?

Ali imajo vero? Gotovo. Slovenec je že po naravi, v kolikor ni pokvarjena, dober kristijan. Ta biser je pa navadno zakopan pod trdo skorjo in odstraniti je treba kamenje, ki ga obtežuje, in blato, ki ga omadežuje. Vse te ovire je treba odpraviti, da luč svete vere tem lepše zasveti.

Prva taka ovira je nevednost. Slišijo vse v cerkvi, explicite ali vsaj implicite vse verujejo, pa ne mislijo na to. Ne poznajo Jezusa, ki je med nami pričujoč. Najprej je torej potreben živ poduk, pa ne abstrakten, naravnost je treba kazati na Jezusa, razlagati njegovo ljubezen, pojasnjevati željo po dobri molitvi in vedno in vedno povdarjati njegovo ljubezen, usmiljenje, zaničevanje, katero mora prestati in našo dolžnost ga moliti. Povedati je natančno, tako in tako je drugod, zakaj pri nas ne?

Druga ovira je verska mlačnost. Saj je vse jedno, če molim na tihem, če molim doma, nimam časa, prej tudi niso molili. Najlažje odgovoriti z zgledom Jezusovim in povdarjati našo strogo dolžnost, mu skazati dolžno čast, ko je ravno večna molitev providencijelno sredstvo, da se obvaruje vera v sedanjih nevarnostih.

Nimam časa, pravijo tretji. Treba pokazati, da se ena ura na mesec že dobi, če ima človek dobro voljo in zna premagati svojo mesenost. Saj za gostilne pogovore še več ur vsak teden izgubimo.

Eno glavnih pravil pri vpeljavi naj bo vedno: Ženske ne zraven. Moški si ne pustijo od ženskih ukazovati, imajo svojo zavest. Veliko doseže dobra mati pri svoji družini, pobožna sestra pri domačih; da bi vpeljale novo pobožnost ali nabirale za to ude, proti temu se upira moški ponos. Tudi v cerkvi hočejo moški sami (zase) svojo uro moliti. Nabirati je torej treba može po možeh in kolikor mogoče gledati, da jih v cerkvi ne bodo ženske motile. Če duhovnik sam ne more, naj pa druge pripravne naprosi. Razmere so v vsakem kraju drugačne, po katerih se je treba ravnati pri vpeljavi.

Ker mi je gospod predsednik zabičal, da moram prav praktično in konkretno govoriti, ne morem naloge izpolniti, če ne povem resničnega zgleda, kako se vpelje večna molitev. Naj se mi oprost, če sem prisiljen govoriti o domačih razmerah! Pri nas imamo sedaj 370 moških in 650 ženskih, ki molijo vse nedelje in praznike celega leta od zjutraj 5. ure, do 5. ure popoldne vedno na glas. Prvo nedeljo molijo dekleta, drugo otroci, tretjo žene, četrto fantje in možje. Kar ostane nedelj in praznikov, pa vrstoma spopolnijo. Vpeljala se je ta molitev na sledeči način:

Pri velikonočnem izpraševanju se je izpraševalo o zakramentih. Razložil sem možem sveti zakrament, Jezusovo ljubezen, kazal s čudeži, ki jih je naredil, na njegovo resnično pričujočnost, pa na vso našo nehvaležnost, mlačnost in zaničevanje, katero ima drugod kakor tudi pri nas potrpeti. Če imamo vero, mu moramo zadostovati. Povedal sem, kako molijo drugod. Dobro bi bilo, ko bi tudi pri nas poskusili, saj ena ura na mesec se že dobi. Možje so pazno poslušali, pa se ni sam noben oglasil. Med tem sem dobrim dušam posebno pri spovedi priporočal, naj veliko molijo v čast sv. Rešnjega Telesu in pripravljaj pot tudi pri spovedovanju mož, ko sem vsakemu naročil, naj moli po maši kaj malega v čast Najsvetejšemu, kadar pride v cerkev.

Na Septuagesimo sem pričel z ciklusom evharističnih govorov. Tvarine za to je posebno veliko v Tesniere-vih meditacijah, ki je najboljša knjiga za premišljevanje o sv. Rešnjem Telesu, in v raznih letnikih Pelikana in Evharistije.

V postu sem imel ženske nabrane in izvršene po urah. Da bi pa znale brati, sem naročil kakim dvajsetim, naj pridejo v soboto popoldne s knjigami. Osem knjig sem nabavil iz cerkvenega, da bi jih rabili ubožni.

Pokleknili smo; jaz k oltarju, druge okoli, pa smo začeli: Gospod, odpri moje ustnice. Napake pri branju sem sproti popravil: prehitro, pretiho itd. Po vsakem odstavku smo molili nekaj očenašev, po vsakem očenašu kak zdihljej: Hvaljeno in češčeno. Sladko srce Jezusovo. Molimo te, Kriste. Jezus moj Bog itd.; druge so odgovarjale; molitvice: Češčena bodi Kraljica, duša Kristusova itd. Samo branje je predolgočasno, rožnega venca se pa tudi naveličajo. Na tiho nedeljo so začele dekleta. Šlo je, četudi boječe. Na cvetno nedeljo so molili otroci. Zvrstil sem jih. Ki so bili pri obhajilu, po celo uro, drugi po pol ure. Od 5.—6. ure zjutraj prstovoljci, ostale ure po vaseh fantje posebej, dekleta posebej. Prinesel sem v šolo knjige, pa smo brali. Cvetno nedeljo je bilo največ moških pri spovedi. Slišali so, kako so otroci lepo na glas molili; bilo jim je všeč. Sedaj sem pa v vsaki vasi izbral dva najbolj zanesljiva moža, da sta šla od hiše do hiše nabirat častivcev, najprej gorečnejše, potem pa še druge. Eden je stuhtal celo pridigo o kroni, ki se sedaj njemu ponuja. Šlo je tudi to veliko bolje, ko sem sam mislil. Na belo nedeljo so prišli. Ostali so večinoma zadej, da bi videli, kako bo. Eden začne moliti rožni venec; sram jih je bilo, da so otroci brali, da bi pa oni ne. Bolj tiho je bilo, — bilo je vendar. Drugič je bilo bolje, in sedaj molijo dobro. Treba je seveda tudi po vpeljavi gledati, da se gorečnost ne ohladi in vedno na novo v novi obliki razlagati sv. zakrament in vabiti ljudi k goreči molitvi.

Tudi pri nas še ni vse dobro, nahaja se še veliko nerodnosti; doseglo se je pa vendar, da se ne smatra

več glasna molitev mož in fantov pri obhajilni mizi za nekaj poniževalnega, drugo bo pa Gospod dal, če in kadar bo njegova volja.

Poskusimo to vpeljati povsodi. Zbližajmo usmiljeno Srce Jezusovo in verno srce našega ljudstva, pa bo trdna naša bodočnost in resolucije katoliškega shoda bodo rodile najlepši sad.

II. Duhovnik — adorator.

(Mat Mrak, župnik na Bohinjski Beli.)

Pred nekaterimi leti govoril sem z duhovnikom, ki osebno dobro pozna tudi Vam vsem po imenu in po spisih znanega voditelja krščanskih socialistov na Nižjeavstrijskem — bogoslov. profesorja dr. Sch. Ta mož mi je med drugim povedal, da Sch. vsak dan brez izjeme jedno celo uro, ako le mogoče, v cerkvi pred Najsvetejšim klečé meditira in adorira. — Kaj tacega slišati o možu, ki je državni in deželni poslanec, ki je tako plodovit pisatelj, ki tolikokrat na dan po raznih shodih govori pozno v noč, ki se, kjer je sploh mogoče, bojuje z liberalci in socialnimi demokrati, zdelo so mi je naravnost neverjetno. Rekel sem tedaj onemu gospodu: „Vaša trditev, da je Sch. v kljub tako obsežnemu in plodovitemu delovanju tudi tak mož molitve, zdi se mi naravnost nemogoča.“ A ker je le trdil, da mu je to iz osebnega občevanja znano, me je le prepričal. — Dr. Sch. pa od onega dné, ne kot našim skromnim slovenskim težnjam nasprotnega politika, pač pa kot duhovnika visoko spoštujem in se kar nič ne bojim, kar mi je pri neki drugi priliki jeden naših pokojnih državnih poslancev zatrjeval, da Sch. postane, če še ni, — duhovnik-anarhist.

Ta resnična dogodba, častiti zborovalci, zdi se mi primeren uvod za govor, katerega sem sprejel po želji prečast. gospoda vodje naše sodalitete za eharistični shod slovenskih duhovnikov. P. n. gospod vodja dal mi je namreč nalog, da v nemam č. gg. tovariše za premišljevalno molitev pred Najsvetejšim in da v kratkih potezah označim, kako vpliva goreč adorator-duhovnik s svojim zgledom na ljudstvo.

Da rešim po svojih slabih močeh odkazano nalogo, naj odkrito povem, da mi dr. Sch. od onega pogovora kot mož premišljevanja in kot adorator kar ne gre iz spomina, da mi je bil in je še vedno — glas vesti. Kadarkoli so mi potrebne, pa še mnogo večkrat nepotrebne okoliščine tako nanesle, da je obiskovanje Najsvetejšega kak dan izostalo, stopila mi je zvečer podoba Sch.-jeva pred oči in vest mi je očitala: „Glej moža, ki v kljub svojemu tako obsežnemu delovanju tako vestno in natančno opravlja svoje premišljevanje, svojo adoracijo, tebe pa vsak neznan vzrok, ki niti dvajsetega dela njegovih opravil nimaš, odvrne od te, za vsakega duhovnika toliko potrebne dolžnosti!“ In

kaj hočem, da ob tacih prilikah pravim: „Mea maxima culpa!“

Ali je pa za duhovnike premišljevanje pred Najsvetejšim res tako neobhodno potrebno? Ali ni dovolj, da duhovnik porabi na dan: za praeparatio ad missam, za sv. mašo, gratiarum actio — jedno uro, za brevir jedno dobro uro, za rožni venec, jutranjo in večerno molitev pol ure, tedaj dve in pol uri — za molitev? Jaz sam, in gotovo tudi Vi, čast. zborovalci, ste že slišali večkrat tega ali onega svojih sobratov tako-le modrovati: „Da le mašujem in brevir odmolim, — pa je dobro — brez skrbi sem potem.“ — Ali je to res, da bi duhovniku ne bilo potrebno, da gre vsak dan premišljevati in adorirati pred Najsvetejšim in da vsak teden kot član duhovnikov-adoratorjev vestno in natančno opravi zapovedano premišljevalno uro pred najsvetejšim Rešnjim Telesom?

Da Vas, čast. zborovalci, ne mudim pri spominih, katere ima brezdvomno vsak izmed Vas še iz semeniških let, ko so nam naši duhovni vodje, naši spirituali, skoraj bi rekel vsak dan priporočali premišljevanje, da ne omenjam eksercitorjev, katere smo že večkrat poslušali, poglejmo prav na kratko, kaj sveta cerkev sama. kaj odlični ascetiki o tej, tudi za svetnega duhovnika toliko imenitni dolžnosti, govoré.

Na dan naše ordinacije nam je sveta cerkev po škofu-posvečevalcu govorila: „Ut die ac nocte meditantés, quod crediderint doceant et quod docuerint imitentur.“ Ali nima duhovnik, za katerega je Jezus pri zadnji večerji tako presrčno prosil, naj bi ga Oče nebeški posvetil: Santifica eos in veritate, premenitne naloge v današnjih dneh, ko se na celi progi bojuje srdit boj med resnico in lažjo, da zmote razdira, da razodeto resnico brani? Po njem se ima svet učiti Boga spoznavati, ga ljubiti in moliti, po njem ima svet rešen biti. Ako nam, čast. zborovalci, v današnjih dneh ljudstvo tu in tam v haja v nasproten tabor, ako se nam ni bojevati le s človeškimi napakami kot nekdej, ampak naravnost z nevero, vprašam, ali nismo tega vsaj nekoliko tudi krivi sami duhovniki, ker premalo molimo? Kako more uspešno izvrševati svoj poklic duhovnik, ako svoje moči, svoje vednosti in znanja ne zajema iz studenca modrosti božje, iz presv. Srca v najsvetejšem zakramentu?

Kar govoré cerkveni možje o premišljevanju sploh, velja v toliko večji meri o molitvi pred Najsvetejšim. O sv. Gregoriju beremo, da je naravnost dvomil, kako bodo škofje obstali pred sodbo, če posvečujejo klerike, ki nimajo niti spoštovanja niti ljubezni do notranje molitve. Sv. Karol Boromej, ki je res posvetil duhovnike milanske nadškofije, ni hotel nobenega posvetiti, dokler se ni prepričal, da je mož premišljevanja! — Poglejmo v svojo slovensko domovino, spomnimo

se moža, čegar stoletnico rojstva letos obhajamo, škofa Slomška, apostola štajerskih Slovencev. Kako je ta mož tako vspešno deloval v vinogradu Gospodovem? Vsi, ki smo brali prelep Kosarjev življenjepis, dobro vemo, da le na ta način, da si je Slomšek najpoprej kot spiritual in pozneje kot škof vzgojil duhovnike, može premišljevanja — adoratorje. Kosar nam pripoveduje, da mu je moral vsak novomašnik slovesno obljubiti, da bode vsak dan prebral vsaj jedno poglavje sv. pisma ter je na to premišljeval. In ker so ga duhovniki ubogali, ker so posnemali zgled svojega spirituala in poznejšega škofa, ravno radi tega je bilo vspešno njih delovanje, radi tega se še sedaj tako častno govori o gospodih iz Slomškove šole.

Kaj nas uči lastna izkušnja? Morda mi, čast. so-bratje, radi verjamete, ako Vam povem, da je záme to, kar velevata sodal. sacer. ador. in sodal. in hon. Ss. C. I. nekaj težavnega, nekaj s posebnim premagovanjem združenega. Nobeno drugo opravilo, oprostite, da se tako izrazim, ni človeku tolikanj čez glavo. Ako te kličejo v spovednico — greš. Ako treba v največjem snegu celo uro daleč k bolniku — nič ne mrmraš. Kadar treba v šolo — se ne obotavljaš. Le kadar pride ura premišljevanja in adoracije — takrat je vsenarobe. Ako adoriraš in premišljuješ zjutraj, oj kako je takrat prijetno še malce poležati, da se odločena ura zamudi. Ako imaš poznejšo uro v to odločeno, ali nimaš ravno takrat desetero opravil? Sedaj je treba še tole zapisati, sedaj še ono naročiti, le da se nekoliko časa odkrhne. In kadar človek vendarle v cerkev pride, oj kako je velikokrat suh, brez vsake misli, brez vneme, kako se četrť ure spremeni v pol večnosti!

Kaj jaz izvajam iz teh dejstev? Nič drugega nego to, da satanu nobena reč ni bolj zoperna, nego duhovnik, kadar kleči pred Najsvetejšim. Ako ga ta mrcina tudi pri drugih opravilih nadleguje, tako ga nikdar ne, kot takrat, kadar hoče premišljevati pred Najsvetejšim. Zakaj? Ker je prepričan, da, če ga le za dalj časa od tabernakeljna odpravi, pojde vse drugo, pastirsko delovanje — le po mašini. Po mašini delujočega duhovnika se pa satan ne boji, njega ne skuša, ker mu ni nevaren.

Kako srčno hvaležnost smo tedaj, častiti zborovalci, dolžni presvetemu Srcu Jezusovemu, da nas je po svoji neskončni milosti pozvalo v dve bratovščini, kateri nam nalagata moralno silo, da se ne odtujimo od Njega, da ostanemo poleg presvete daritve vsak dan ž Njim v tesni zvezi. Naša škofijska bratovščina in hon. Ss. C. I. nam pred vsem nalaga, da zjutraj pred sv. mašo dvajset minut pred tabernakeljnom premišljujemo; sodalitas sacer., da adoriramo jedno uro na teden. Misel, da večina duhovnikov naše škofije z menoj vred premišluje pred sv. mašo in nad 60 tisoč jih z menoj

vred adorira po celem katoliškem svetu, ta misel mora premagati našo mrzloto in mehkužnost, to dejstvo nam kliče v spomin besede Avguštínove: Ako drugi morejo zakaj bi jaz ne mogel.

Da zvesto zlasti tedensko adoracijo spolnujemo, treba je, da si za njo odločimo gotov dan v tednu in ob določenem dnevu go'ovo uro. To uro naj si določi vsakdo po svojih razmerah. Vprašam dalje: Ali premišljevanje pred Najsvetejšim ni najboljša priprava za pridigo? Ko celo uro pred Jezusom klečiš, ko se ž Njim zaupno kot s svojim najboljšim prijateljem pogovarjaš, pridejo ti brezdvomno najboljše misli za cerkven govor, kakoršnih ni, ali pa jih dobiti ne moreš v tiskanih govorih. — In ko bi to ne bilo, ko bi se moral celo uro s skušnjavami in dušno mrzloto boriti, ali ni žrtev, ki jo svojemu Izveličarju prinašaš, sama na sebi najboljša priprava za tvojo nedeljsko službo? Ali si ne boš ravno s to žrtvijo izprosil toliko potrebne pomoči, da v nedeljo ne boš samo ušesom, pač pa prejemljivim srcem govoril, — da pojdeš v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj s tisto vestnostjo k sveti in odgovorni službi v spovednico, kakoršne zlasti takrat velikokrat ni, kadar je velika množica spovedencev? Ali si ne bodeš s to žrtvijo izprosil one prizanesljive in vse prenesljive ljubezni, s kakoršno nas more navdabniti le preljubeznjivo in neskončno usmiljeno Srce Jezusovo?

A kadar pa pride odločena ura molitve, tedaj naj odnehajo vsi malenkostni oziri pri spominu: „Jezus me kliče!“ Vsaj mene uči večletna izkušnja, da zlasti tu velja pregovor: „Ura za mu-jena, se ne vrne nobena.“ Kadarkoli sem opustil odločeno uro, skoraj vedno je zaostala za en ali dva tedna. Koncem meseca je bilo treba opraviti dve, tri zaporedoma, ali pa sem moral poslati na pol prazen listek, vest pa mi je očitala, da po nemarnosti nisem spolnil dolžnosti.

Za sklep podam le samo par misli, kako vpliva duhovnik adorator na ljudstvo.

Vprašam: Od kedaj se je tako nadepolno pričela poživljati katoliška zavest med Slovenci? Od kedaj so zadnje zagorske farne cerkve ob nedeljah in praznikih od jutra do večera polne ne samo ženskih temuč tudi možkih molilcev? Od kedaj se je prejemanje svetih zakramentov podvojilo po farah? Ne da bi kaj pomišljaj, kratko odgovorjam: Ta vesela znamenja poživljajočega verskega življenja porajajo se in se vedno množé od 90. leta naprej, ko je tudi po naših slovenskih vladikovinah razprostrla svoje veje — s o d a l i t a s s a c e r. a d o r. Nesrečni duh janzenizma, ki je pouzročil, da je pri nas tako bujno vzhajal liberalizem, ki ni poznal čiščenja presvetega Rešnjega Telesa, ki je vernike naravnost odganjal od mize Božje, ki se je odlikoval po zaprtih cerkvah, — je tudi pri nas pre-

magan, odkar so duhovniki zopet našli pot do presvete Rešnjega Telesa. Narodni pregovor pravi: „Po duhovnikih vera gor — vera dol.“ Ljudstvo posnema zgled duhovnika, ako ga vidi, da vsak dan redno, ne oficijelno, zahaja v cerkev pred Najsvetejše. Verba movent, exempla trahunt!

Za ljudstvo pa, dragi sobratje, katero smo naučili presveto Rešnje Telo moliti, katero nas uboga, da pogosto prejema sv. zakramente, za tako ljudstvo se nam ni bati. Suhe veje odpadajo, deblo zeleni in sad rodi, dok je korenina zdrava. Nikar ne zdihujmo: „V žalostnih časih živimo. Tako srditega boja na Slovenskem že ni bilo od protestantske dobe.“ Proč s pesimizmom! Ta nam ne hasne nič, ta nam vse podere. Nasprotno! Sursum corda, častiti zborovalci! Mi živimo v dneh, ki nam obetajo boljšo dobo za sveto cerkev. Toliko molitve pred svetim Rešnjim Telesom, toliko sv. obhajil, toliko čilih in nadobudnih cerkvenih družb — recimo Marijinih — tako veličastnih katoliških shodov, kot smo ga bili priča v teh dneh, kaj

takega tudi še nikdar ni bilo na Slovenskem. Vse to ne more in ne sme biti zastoj! Molitev duhovnikov, molitev naroda pred Najsvetejšim mora biti uslišana! Presveto Srce Jezusovo, kateremu smo se posvetili mi in ljudstvo, nam je porok za to. Zora puca, bit će dana! Portae inferi, z vsemi slovenskimi liberalci in demokrati non praevalerunt. Kristus iz tabernakeljna bo vladal!
A. M. D. G.

Vse veleč. gosp. duhovnike prosim, naj oba govora prav dobro premislijo in naj se po naukih tudi ravnajo. Kristus je prinesel ogenj na svet in hoče, da nas vžge: to je pa le mogoče, ako se približujemo ognju, plamtečem v njegovem presv. Srcu, katero živi in bije in gori v naših tabernakeljnih.

V Ljubljani, 18. februarja 1901.

✠ Anton Bonaventura,
škof.

13.

Dodatek k postni postavi za leto 1901.

Uvažujoč z raznih strani izražene želje, pooblašчам s tem gospode župnike in spovednike, da smejo v slučajni resnični potrebi prepoved o zauživanju mesa še bolj zljajšati, kakor je zljajšana po postni postavi z dné 25. januarja 1901 (Conf. „Ljubljanski škofijski list“ l. 1901, str. 7), vendar pa ne za dalje časa, kakor samo za eno leto.

Kdor méni, da mu je stalne dispenze ali polajšave potreba, naj se zastran tega obrne na knezoškofijski ordinarijat.

V Ljubljani, dné 28. februarja 1901.

✠ Anton Bonaventura,
knezo-škof.

14.

O barvanju ali beljenju romanskih ali gotskih cerkvâ.

C. kr. deželna vlada je sporočila z dopisom z dné 25. marca 1900, št. 4298, glede barvanja ali beljenja romanskih ali gotskih cerkvâ semkaj doslovno:

Laut Mittheilung der k. k. Central-Commission für Kunst- und historische Denkmale an das k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht mehrten sich in jüngster Zeit die Fälle, dass bei Restaurirungen von Kirchen romanischen oder gothischen Stiles deren Weissigung und Färbelung in die Kostenüberschläge aufgenommen und zum grössten Theile auch durchgeführt wird, ohne dass es dieser Commission möglich ist, dagegen einzuschreiten.

Das Weissigen oder Färbeln der Aussenseite einer romanischen oder gothischen Kirche erscheint jedoch vollkommen sachwidrig, weil diese Bauwerke hiedurch in ihrem Aussehen erheblich geschädigt werden und ihren ursprünglichen Character gänzlich verlieren.

Solche Kirchen sind im Bruchsteinmauerwerk an ihren Aussenseiten nur mit Mörtel oder Cement zu verputzen, am allerwenigsten aber sind Quaderpfeiler, wie das auch nicht selten vorkommt, anzupicken, mit Mörtel oder Cement anzuwerfen und zu weissigen.

Durch diese ganz überflüssigen und mitunter recht kostspieligen Färbelungen wird aber auch die Concurrenz in unverantwortlicher Weise in Anspruch genommen.

Zufolge Erlasses des k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 14. Februar l. J., Z. 27.266 ex 1899 beehrt sich die Landesregierung das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat zu ersuchen im wohldortigen Wirkungskreise dafür Sorge zu tragen, dass zur Vermeidung derartiger sachwidriger und den Character

eines Bauwerkes schädigender Herstellungen in Hinblick bei jedweder scheinbar noch so geringfügigen Veränderung an Denkmalen, welche nicht zweifellos jedes archäologischen Wertes entbehren vor Inangriffnahme der Arbeiten das Einvernehmen mit der Central-Commission für Kunst- und historische Denkmale und ihrem berufenen Conservator gepflogen werde.

O čemer se čč. duhovščina s tem obvešča, da se vé v danih slučajih ravnati.

15.

Kanonična vizitacija in sveta birma v prvi polovici l. 1901.

1. V dekaniji Litija.

1. V nedeljo 28. aprila v Radečah;
2. v ponedeljek 29. aprila v Svibnem;
3. v torek 30. aprila v Št. Juriju;
4. v sredo 1. maja na Dobovcu;
5. v sredo popoldne v Košici;
6. v četrtek 2. maja v Polšniku;
7. v petek 3. maja v Javorju;
8. v soboto 4. maja na Primskovem;
9. v nedeljo 5. maja vizitacija in slovesnost Marijine družbe v Šmartnem;
10. v ponedeljek 6. maja na Prežganjem;
11. v torek 7. maja na Jančah;
12. v sredo 8. maja v Štangi;
13. v četrtek 9. maja v Kresnicah.

2. V dekaniji Vrhnika.

1. V petek 10. maja v Polhovem Gradcu;
2. v soboto 11. maja Podlipo;
3. v nedeljo 12. maja na Vrhnikih;
4. v petek 17. maja v Preserji;
5. v soboto 18. maja v Rakitni;
6. v nedeljo 19. maja v Borovnici;
7. v ponedeljek 20. maja v Hotedršici;
8. v torek 21. maja v Logatcu;
9. v sredo 22. maja v Zaplani;
10. v četrtek 23. maja v Rovtah;
11. v petek 24. maja v Št. Joštu;
12. v soboto 25. maja v Bevkah.

3. V dekaniji Šmarije.

1. V nedeljo 2. junija v Šmariji;
2. v ponedeljek 3. junija v Št. Juriju;

3. v torek 4. junija na Kopanju;
4. v sredo 5. junija v Žalni;
5. v petek 7. junija na Lipoglavem;
6. v soboto 8. junija na Polici;
7. v nedeljo 9. junija v Višnji Gori;
9. v ponedeljek 10. junija v Zatičini;
8. v torek 11. junija v Št. Vidu;
10. v sredo 12. junija obiskovanje podružnic.

4. V dekaniji Ribnica.

1. v nedeljo 23. junija tudi posvečevanje župne cerkve na Velikih Poljanah;
2. v ponedeljek 24. junija pri Sv. Gregoriju;
3. v torek 25. junija v Sodražici;
4. v sredo 26. junija v Loškem Potoku;
5. v četrtek 27. junija v Dragi;
6. v petek 28. junija na Gori;
7. v soboto 29. junija v Ribnici;
8. v nedeljo 30. junija obisk Nove Stifte;
9. v ponedeljek 1. julija v Grčaricah;
10. v torek 2. julija v Dolenji Vasi;
11. v sredo 3. julija v Laščah;
12. v četrtek 4. julija v Škocijanu;
13. v petek 5. julija na Robu;
14. v soboto 6. julija obisk podružnic dobropoljskih;
15. v nedeljo 7. julija v Dobropoljah;
16. v ponedeljek 8. julija v Strugah.

V nedeljo 16. junija bo posvečevanje župne cerkve v Št. Vidu pri Ljubljani.

16.

Kurz dunajske borze dné 31. decembra 1900,

po katerem je računati pri sestavljanju napovedij za odmerjenje pristojbinskega namestka.

A. Splošni državni dolg.	B. Državni dolg v državnem zboru zastopanih dežel.
Enotni državni dolg v notah maj-november po 100 gld. a. v., 4 1/2 % gld. 98·45	Avstrijska zlata renta, davka prosta, po 100 gld. a. v., 4 % . . . . . gld. 117·60
Enotni državni dolg v notah februar-avgust po 100 gld. a. v., 4 1/2 % „ 98·30	Avstrijska kronska renta v kronski vred- noti, 100 K, 4 % . . . . . K 98·25
Enotni državni dolg v srebru januar-julij po 100 gld. a. v., 4 1/2 % „ 98·30	
Enotni državni dolg v srebru april-oktober po 100 gld. a. v., 4 1/2 % „ 98·30	C. Državni dolg dežel ogerske krone.
Srečke z leta 1854. po 250 gld. st. d., 3 1/2 % za 100 gld. . . . . „ 176—	Ogerska zlata renta po 100 gld., 4 % . gld. 117·45
Srečke z leta 1860. po 500 gld. a. v., 4 % za 100 gld. . . . . „ 136—	Ogerska renta v kron. vrednoti, 100 K, 4 % K 92·95
Srečke z leta 1860. po 100 gld. a. v., 4 % za 100 gld. . . . . „ 164·50	Ako so v cerkveni oskrbi še drugi vrednostni papirji, ki niso tu navedeni, naj se za kurzno ceno tukaj povpraša.

17.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije: Banja Loka v kočevski dekaniji; Kovor in Preddvor v kranjski dekaniji in Prem v trnovski dekaniji.

Prosivci za župniji Banjo Loko in Kovor naj naslové svoje prošnje na veleslavno c. kr. deželno vlado v Ljubljani; za župnijo Preddvor na preča-

stati kn. šk. ordinarijat v Ljubljani; za župnijo Prem pa na svetlega kneza Ferdinanda Porcia kot lastnika patronske graščine na Premu.

Zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 30. marec 1901.

18.

Škofijska kronika.

Podeljene so bile župnije: Selca nad Škofja Loko č. g. Tomažu Rožniku, kapelanu na Jesenicah; smihel pri Žužemberku č. g. Ivanu Zupančiču, župniku v Banji Loki.

Kanonično vmeščen je bil č. g. Ivan Gnjezda na župnijo Vojsko dné 7. januarja 1901.

Umrli so č. g. g.: Rafael Winkler, duhovnik v začasnem pokoju, v Kandiji pri Novem mestu

dné 23. februarja 1901; Ivan Keršič, vpokojeni župnik jeseniški, v Škofji Loki dné 25. februarja 1901; Ivan Debeljak, župnik Preddvorom, dné 26. februarja 1901.

Priporočajo se v molitev častitim gospodom duhovnim sobratom.

Opomnja. Ker prevzvišeni gospod knezoškof močno želé, da bi dobivali „Ljubljanski škofijski list“ redno v roke tudi č. g. duhovni pomočniki, se je za le-te naročnina znižala na tri krone. — Gospodje, ki želé list po znižani ceni, naj se takoj oglasijo, da se jim dopošljeta tudi še prvi dve letošnji številki, katerih se je v ta namen več natisnilo.

Č. g. župniki naj blagovolé č. g. kapelane na to opomnjo opozoriti.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dné 28. februarja 1901.